

**ВАЛЕРІЯ ТУПЧЕНКО**

*(Луганськ)*

## **ДОСВІД ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

---

Розкрито теоретичні та практичні аспекти проблеми виховання художнього інтересу засобами міжкультурної комунікації на заняттях із іноземної мови у студентів аграрного університету.

**Ключові слова:** *виховання, художній інтерес, іноземна мова, міжкультурна комунікація, аграрний університет.*

Проблема взаємозв'язку мови та культури є дуже актуальною, адже у сучасному світі велике значення має міжкультурна комунікація, коли спілкування відбувається між людьми, які належать до різних культур. Часто трапляється так, що ці люди не розуміють одне одного через недостатнє володіння знаннями про особливості побутової культури, повсякденну поведінку, традиції іншого народу. Для успішного здійснення процесу комунікації між представниками різних народів необхідно володіти не тільки іноземною мовою, але й знаннями про культуру іншої країни. Необхідність вивчення іноземної мови через призму культури її носіїв стає очевидною.

Навчання та виховання професійно освічених, духовно й культурно розвинених фахівців-аграріїв сприятиме подальшій успішній реорганізації аграрного сектора народного господарства України, що, у свою чергу, позитивно вплине на реалізацію економічних реформ у державі з метою підвищення рівня добробуту народу.

Проблемі виховання художнього інтересу у студентської молоді присвячено багато наукових досліджень, але найбільш ґрунтовними є роботи російських учених Є. В. Квятковського, Ю. У. Фохта-Бабушкіна, Є. А. Крупника, Л. А. Нікольського, українських учених О. Н. Дем'янчука, О. Н. Семашка, Л. С. Єнтіс. Дуже важливою є робота О. Н. Дем'янчука, в якій він виокремлює педагогічні умови, за яких можливе виховання художнього інтересу [2]. Рівні підходів до художньо-естетичного виховання описано у роботі В. Ф. Орлова [5]. Є. В. Квятковський і Ю. У. Фохт-Бабушкін виділяють художній інтерес у загальній структурі інтересів студентської молоді, досліджують характер, інтенсивність та широту цих інтересів [6].

Про виховання студентів засобами міжкультурної комунікації говорять такі вчені, як Н. Ф. Бориско, П. Ю. Мельник, В. В. Кабакчи. Н. Ф. Бориско, Н. Б. Ішханян та П. Ю. Мельник наголошують на важливості використання лінгвосоціокультурного компонента під час проведення занять із іноземної мови [1; 4]. Усі ці ідеї доцільно враховувати під час планування і проведення роботи з виховання художнього інтересу студентів аграрного університету на заняттях із іноземної мови засобами міжкультурної комунікації.

Водночас, аналіз наукових робіт, присвячених проблемі виховання художнього інтересу у студентської молоді і питанням, які пов'язані з використанням засобів міжкультурної комунікації у виховному процесі, не виявив спроб виховання художнього інтересу у студентів аграрного університету

засобами міжкультурної комунікації. Отже, саме цій проблемі присвячуємо дослідження.

*Мета статті* – описати організацію процесу виховання художнього інтересу студентів аграрного університету на заняттях із іноземної мови засобами міжкультурної комунікації та продемонструвати використання педагогічних прийомів і засобів у цьому процесі.

На нашу думку, у процесі виховання художнього інтересу доцільно використовувати такі засоби організації навчально-виховної діяльності студентів:

- читання і переклад текстів за темою: «Образотворче мистецтво»;
- бесіди (групові й індивідуальні) та диспути про видатних митців – художників нашої країни і країн мови, яка вивчається, про їх унесок у розвиток вітчизняної і світової культури;
- ігрове моделювання;
- аналіз проблемної ситуації;
- ведення тематичних словників;
- тематичні картки;
- усне малювання;
- словесний портрет.

Розглянемо детальніше, яким чином це сприяло реалізації мети виховання художнього інтересу у студентів аграрного університету засобами міжкультурної комунікації.

Навчання іноземної мови у відриві від соціального і духовного здобутку народу, який говорить цією мовою, менш ефективно, ніж у тому випадку, коли мовний матеріал відображує життя народу, тобто розкриття особливостей мови також підкріплюється аналізом національних особливостей людей.

Студентів цікавить не тільки іноземна мова, але й життя народів мови, яка вивчається. Звернення в умовах навчально-виховної діяльності до соціального і культурного життя цих народів, до їх історії багато в чому відповідає інтересам студентів. Окрім того, в умовах розширення співробітництва України з іншими країнами у різних сферах, студенти повинні не тільки добре володіти іноземною мовою, але й мати фундаментальні знання про їх соціальне і культурне життя [3, с. 84].

Для практичної реалізації означеної мети було розроблено художній цикл «Знамениті музеї Європи», який уміщує програму екскурсій у Національну галерею (Лондон), у галерею Тейт (Лондон), у Британський музей (Лондон). До програми екскурсії входили детальні розповіді про самі музеї як твори архітектури, про експонати, які в них представлені, про майстрів, творчість яких збереглася в музейних колекціях. Глядачам пропонувалося здійснити подорож всесвітньо відомими музеями, які принесли славу Європі як центру світової культури. Під час екскурсії відвідувачі музею мали можливість побачити шедеври цих храмів мистецтва, від старовинних до сучасних творів, відвідати виставки, на яких панує дух історизму і художньої величі.

Екскурсії відбувалися за таким планом. Спочатку екскурсовод, який обирався з числа студентів, робив вступ, розповідав про музей, про ті шедеври, які в ньому зберігаються. При цьому надавалося зображення музею, його будівлі, що з самого початку створювало ефект присутності. Потім починалася екскурсія залами музею. Були представлені всі репродукції картин, про які йшла мова у цій екскурсії. Тепер студенти по черзі підходили до кожної репродукції і

розповідали про художника, який написав цю картину, про історію її створення, про сюжет, композицію, давали свою оцінку твору мистецтва. Якщо під час екскурсії у відвідувачів виникали питання, вони могли їх задавати, і це була чудова можливість тренування спонтанної розмовної мови. Під час екскурсії звучала фонова музика (твори Баха, Генделя, Гайдна).

Наведемо приклад однієї з екскурсій до галереї Тейту в Лондоні. Екскурсовод починає екскурсію з представлення музею: «Masterpieces by English artists are kept in world's best museums, but rich collections of paintings are also exhibited in the museums of London, such as the National Gallery, the Courtauld Institute Galleries, the British Museum and the Tate Gallery.

The Tate Gallery was opened in 1897 and came into being as the result of growing recognition of an urgent need for a national gallery of British art. Administratively the Tate became a department of the National Gallery. Officially it was called the National Gallery of British Art, or the Tate, after Sir Henry Tate, a collector of British art and the founder of the Gallery. His company exists today as «Tate and Lyle» and continues to support the Gallery.

The Tate Gallery is responsible for collecting British art from about 1550, and international modern art, especially the collection of 20<sup>th</sup> century British painters and sculptors such as Walter Sickert, Vanessa Bell, Barbara Hepworth, Henry Moore, Ben Nicholson, Francis Bacon, Lucian Freud and others».

Потім екскурсовод представляє жанрові розділи: «Landscape Painting, Still Life, Myths and Legends, Daily Life, Fashion, Religious Painting».

Першим для екскурсії був обраний відділ пейзажного живопису (Landscape Painting). Наступний студент представляє один із пейзажів: «It is a landscape «Morning at the Harbor» painted by Claud Lorraine (1600-1682), a French painter. Moving to Rome from his native Lorraine around 1620, Claud entered the studio of Agostino Tassi, a painter of quadrature and landscape. The artist would spend almost all of his life in Rome, where he moved in a circle of Northern European painters. His style blends the meticulous realism of the North with the classicism of Annibale Carracci, whose conception of the ideal landscape exercised a fundamental influence on Claud. From 1636 onward, the artist kept a record of his work in the Liber Veritas (London, British Museum), made up of 195 drawings, each an accurate copy of each of his paintings. In his seascapes and landscapes inspired by the Roman Campagna, Claud turned his studies and sketches into solemn scenes framed by vistas of buildings and trees or boats that create an impression of endless space and a temporal remoteness. His work was extremely popular with his contemporaries, especially British collectors, and became a model for the landscape painting of the 19<sup>th</sup> century. «Morning at the Harbor» was painted in 1634 for the bishop of Le Mans, Charles de Beaumanoir. This canvas was bought in 1779 by Catherine of Russia. In it Claud Lorraine skillfully presents an idealized view of a seascape in which nature, classical antiquity and genre scene are fused in serene harmony».

Потім студенти так само представляють наступний пейзаж, говорять кілька слів про художника та його твори. І так від картини до картини. Створюється враження реальної присутності, наче ми дійсно були у знаменитому музеї Лондона. Це дуже важливий момент, один із елементів занурення у культуру, в реальне мовне середовище, що є надзвичайно цінним у процесі виховання художнього інтересу засобами міжкультурної комунікації.

Таким чином, очевидно, що, завдяки запропонованій системі занять, більшість студентів зацікавилися не тільки іноземною мовою, але й життям

народів, мова яких вивчається, їх культурою і культурою свого народу, мистецтвом, літературою. Студенти віддають перевагу текстам культурного і художнього спрямування. Виконання творчих завдань допомогло розвинути творче мислення, сприяло формуванню власних суджень, розвитку здатності до аналізу, до формулювання своїх думок, а також розширенню словникового запасу в іноземній мові, що, в свою чергу, сприяє розширенню світосприйняття, проникненню за допомогою мови в культуру іншої нації, розвиваючи тим самим у молодих людей почуття полікультурності. Коло художніх інтересів студентів значно розширилося, вони продемонстрували більш зрілу здатність до художніх суджень, наявність більш розвинених смаків. Кількість студентів, для яких мистецтво стало невід'ємною часткою життя, значно збільшилася. Для молодих людей стало важливим не тільки розвивати свій науковий потенціал, але й розширювати сферу духовних інтересів, збагачувати свої художні потреби. Завдяки спеціально розробленим заняттям інтерес до гуманітарних дисциплін і художній інтерес значно зросли. У студентів докорінно змінилося ставлення до образотворчого мистецтва. Долучаючись до світу прекрасного, молоді люди почувають себе часткою цього світу, вчать поважати й цінити працю людей, які створили і створюють геніальні твори, і людей, які зображені на полотнах великих майстрів.

Таким чином, упливаючи на емоційну сферу молодих людей, образотворче мистецтво, як один із засобів міжкультурної комунікації, у поєднанні з іноземною мовою становлять могутній засіб виховання художнього інтересу у студентів аграрного університету, що, з одного боку, сприяє стимулюванню розумової активності, спонукає до роздумів, оцінок, суджень, викликає бажання висловитися, та, з іншого, виховання художнього інтересу є важливим фактором у вихованні фахівця з широким колом духовних інтересів, із художнім світосприйняттям, професіонала, який здатен не тільки вирішувати професійні завдання, але й бути духовно багатим, мати здатність співчувати, виявляти людяність до інших людей, чутливо сприймати оточуючу дійсність, відчувати себе творцем не тільки власного життя, але й життя всього суспільства. У подальшій роботі в цьому напрямі плануємо розробити методичні рекомендації щодо виховання художнього інтересу студентів аграрного університету на заняттях із іноземної мови засобами міжкультурної комунікації.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Бориско Н. Ф.* Социально-психологические предпосылки формирования лингвосоциокультурной компетенции / *Н. Ф. Бориско, Н. Б. Ишханян* // *Иноземні мови.* – 1997. – № 1. – С. 53-55.
2. *Демьянчук А. Н.* Формирование музыкально-эстетических интересов старшеклассников : дис ... канд. пед. Наук : 13.00.01 / *Демьянчук Александр Никанорович*; НИИ педагогики УССР. – К., 1989. – 184 с.
3. *Кузовлев В. П.* Цель обучения иностранному языку на современном этапе развития общества: общая методика обучения иностранным языкам: Хрестоматия / *Кузовлев В. П., Коростелев В. С., Пассов Е. И.* / сост. А. А. Леонтьев. – М. : Просвещение, 1991. – С. 83-90.
4. *Мельник П. Ю.* Завдання на переклад реклами як фактор формування міжкультурної компетенції / *П. Ю. Мельник* // *Иноземні мови.* – 2005. – № 3. – С. 8-13.
5. *Орлов В.* Мистецтво і педагогічні технології / *В. Орлов* // *Мистецтво та освіта.* – 2001. – № 1. – С. 8-12.
6. *Фохт-Бабушкин Ю. У.* Художественная культура: проблемы изучения и управления / *Ю. У. Фохт-Бабушкин.* – М. : Наука, 1986. – 238 с.

ВАЛЕРИЯ ТУПЧЕНКО

## ОПЫТ ВОСПИТАНИЯ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ИНТЕРЕСА СТУДЕНТОВ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Раскрыты теоретические и практические аспекты проблемы воспитания художественного интереса средствами межкультурной коммуникации на занятиях по иностранному языку у студентов аграрного университета.

**Ключевые слова:** воспитание, художественный интерес, иностранный язык, межкультурная коммуникация, аграрный университет.

VALERIYA TUPCHENKO

## EXPERIENCE OF STUDENTS' ART INTEREST UPBRINGING AT FOREIGN LANGUAGE CLASSES

This article is devoted to the problem of agrarian students' art interest upbringing at foreign language classes by means of intercultural communication. Theoretical and practical aspects of solving the problem are described in the article.

Actuality of language and culture interrelations in communication between representatives of different cultures, i.e. in the process of intercultural communication is proved in the article. In the modern world communication takes place between people who come from different countries. It is evident that to communicate successfully representatives of different nations and nationalities should know not only a foreign language but have some knowledge about culture of a foreign country. It is necessary to learn a foreign language through the culture of its native speakers.

The analysis of researches of scientists who work in the field of students' art upbringing, upbringing by means of intercultural communication is done. As a result attempts of agrarian university students' art interest upbringing at foreign language classes by means of intercultural communication are not found.

It is a well-known fact that to use a linguistic, social and cultural component in the process of studying a foreign language is very important. All advanced scientific ideas are applied in planning and conducting work on upbringing agrarian university students' art interest at foreign language classes by means of intercultural communications.

Organization of agrarian university students' art interest upbringing process at foreign language classes is demonstrated in the article. Using of such means of educational and upbringing work as reading and translation of the art texts, discussions, game modeling, the problem situation analysis, topic vocabularies, oral drawing, verbal portrait, virtual excursion is given in the article.

It is proved that foreign language study apart from the social and mental achievements of the native-speakers is less effective than in the case when the language material represents people life, national culture and traditions.

To realize the mentioned aim in practice the art cycle "Famous Museums of Europe" is worked out and the program of the virtual excursions to the National Gallery (London), British Museum (London) and to Tate Gallery (London) is elaborated. An example of one of such excursions is given in the article.

The fact is that influencing an emotional sphere of young people an art as one of the instruments of intercultural communication in cooperation with a foreign language is one of the powerful means of the art interest upbringing and the fact that owing to the proposed program students have become more interested not only in a foreign language, but in the art and culture of English speaking nations is proved. Students' attitude to the art has changed; the sphere of their art interests and demands has enlarged.

The conclusion is made that art interest upbringing of agrarian university students is an important factor in upbringing of the specialist with the wide range of art interests who is able to solve not only different professional tasks but to be a creator not only his own life but life of the whole society. Elaboration of the method guide on students' art interest upbringing at foreign language classes is planned in our further work.

**Keywords:** upbringing, art interest, foreign language, intercultural communication, agrarian university.

Одержано 6.11.2013, рекомендовано до друку 20.12.2013.